Līvānu novada Centrālās bibliotēkas Jersikas bibliotēkas darba pārskats par 2020.gadu

Jersika, 2021

SATURS

KOPSAVILKUMS 2

Jersikas bibliotēkas darba prioritātes 2020.gadā 2

Jauni pakalpojumi 2

Nozīmīgi/jauni projekti 2

Darbs Covid-19 apstākļos un ārkārtējās situācijas laikā 3

Problēmas, to risinājumi 4

1. Visparīgs bibliotēkas raksturojums 5
2. Finansiālais nodrošinājums 8
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa novērtējums 9
4. Personāls 12
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība 14
6. Krājums 25
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem 30
8. Novadpētniecība 36
9. Projekti 39
10. Publicitāte 40
11. Sadarbības tīkla raksturojums 41

KOPSAVILKUMS

Jersikas bibliotēkas darba prioritātes 2020.gadā

LNCB Jersikas bibliotēkas pašreizējās un turpmākās prioritātes un aktivitātes balstās uz 2016. gadā izstrādāto attīstības plānu 2017. – 2022. gadam.

Bibliotēkas darba prioritātes 2020. gadā:

- nodrošināt operatīvu un kvalitatīvu bibliotekāro pakalpojumu sniegšanu bibliotēkas lietotājiem;
- nodrošināt bibliotēkas krājuma, abonēto datu bāzu un interneta pieejamību ikvienam lietotājam;
- veikt bibliotēkas krājuma veidošanu, papildināšanu, jaunieguvumu bibliotekāro apstrādi, uzskaiti, uzturēšanu, saglabāšanu un attīstību;
- konsultēt bibliotēkas apmeklētājus, pēc pieprasījuma veikt IT lietotāju apmācību;
- organizēt grāmatu un lasītveicināšanas popularizējošus pasākumus, it sevišķi bērnu un jauniešu vidū, organizēt literārās pēcpusdienas, radošās darbnīcas;
- veikt novadpētniecības materiālu elektronisko apstrādi, turpināt materiālu vākšanu, nodrošinot to pieejamību ikvienam bibliotēkas apmeklētājam;
- apkalpot bibliotēkas lietotājus ārējā grāmatu izsniegšanas punktā - Jersikas pamatskolā;
- sadarboties ar pārējām pašvaldības iestādēm;
- celt kvalifikāciju, apmeklējot konferences, kursus un seminārus.

Jauni pakalpojumi

Jersikas bibliotēka 2020.gadā piedāvā šādus jaunus pakalpojumus:

- Autorizācijas datu izsniegšana bezmaksas e-grāmatu lasīšanai vietnē "3td e-grāmatu bibliotēka" www.3td.lv;
- SBA izmantošana;
- apmācības darbā ar e-adresi portālā https://mana.latvija.lv/e-adrese/;
- rotējošā fonda izmantošana;
- iepazīstināšana ar *Kahoot!* rīku.

Nozīmīgi/jauni projekti

Pārskata periodā jauni projekti nav tapuši.

Darbs Covid-19 apstākļos un ārkārtējās situācijas laikā

2020.gads saistībā ar Covid-19 izplatību bija pārmaiņu gads arī bibliotēkām. Pakalpojumu nodrošināšanai ārkārtas situācijas apstākļos un vīrusa COVID-19 izplatības ierobežošanai LR Ministru kabinets ieviesa virkni ierobežojumu:

- Tiek atcelti un aizliegti visi klātienes publiskie kultūras pasākumi;
- Apmeklētāji un personāls lieto sejas maskas/vairogus, ienākot bibliotēkā - jādezinficē rokas;
- Bibliotēkās var notikt tikai individuāli apmeklējumi, izņemot vienas mājsaimniecības locekļus;
- Lai lasītāji no dažādām mājsaimniecībām neuzkavētos bibliotēku telpās, bibliotēku lasītavas lasītājiem ir slēgtas;
- Bibliotēkas apmeklējuma laikā jāievēro 2 metru distance;
- Visi no lasītājiem saņemtie izdevumi jāievieto "karantīnā" uz 72 stundām;
- Bibliotēkās notiek apmeklētāju vienvirziena plūsma;
- Bibliotēkas nodrošina tiešsaistes pakalpojumus un konsultācijas;
- Bibliotēkas apmeklētāji bibliotēkas telpās drīkst uzturēties ne ilgāk par 15 minūtēm;
- Bibliotēkas telpās aizliegts atrasties personām ar elpceļu infekcijas slimības pazīmēm (drudzis, klepus, elpas trūkums);
- Bibliotēkas apmeklētājiem nav pieejami datori publiskai lietošanai;
- No 2020.gada 21.decembra līdz 2021.gada 11.janvārim lasītāji netiek apkalpoti, bibliotekāri strādā aiz slēgtām durvīm vai attālināti.

Ikviens interesents varēja sazināties ar bibliotēkas vadītāju e-pastā: marite.sauskaja@livanub.lv vai telefoniski, lai saņemtu dažāda veida konsultācijas, ieskenētus materiālus (piemēram, mācību materiālus, kas ļoti aktuāli šajā laika posmā bija tieši studentiem), autorizācijas datus abonētajām datu bāzēm un 3td e-grāmatu bibliotēkai. Visas bibliotēkas aktualitātes bija pieejamas arī LNCB un tās filiālbibliotēku *Facebook* lapās.

Vislielākās izmaiņas Covid-19 ietekmē Jersikas bibliotēka piedzīvoja saistībā ar apkalpošanu tās ārējā grāmatu izsniegšanas punktā Jersikas pamatskolā – par to sīkāk aprakstīts 5.5. nodaļā.

Problēmas, to risinājumi

- Liela problēma ir **naudas līdzekļu trūkums** - novecojusī lietotāju datortehnika un bibliotēkas interjers, zemais bibliotekāru atalgojums, kā arī līdzekļu trūkums bibliotēkas krājuma papildināšanai.

  Risinājums. Pieprasīt papildus finansiālu ieguldījumu no pašvaldības budžeta.

- Samazinoties iedzīvotāju skaitam Jersikas pagastā, **samazinās arī bibliotēkas apmeklētāju skaits**.

  Risinājums. Pēc iespējas aktīvāk piesaistīt jaunus un „nepazaudēt" esošos lasītājus.

- **Bibliotēkas ēkas sliktais stāvoklis**.

  Risinājums. Bibliotēkas pārvākšanās uz citām telpām.

1. Visparīgs bibliotēkas raksturojums

1.1. Īss situācijas apraksts

Bibliotēkas darbības teritoriālais un institucionālais raksturojums

Līvānu novada Centrālās bibliotēkas Jersikas filiālbibliotēka dibināta 1947. gadā Jersikas sādžā. Uz pašreizējām telpām divstāvu ēkā „Gosporos" pārcēlusies 1960. gada augustā. „Gospori" ir apdzīvota vieta Līvānu novadā Jersikas pagastā. Izveidojusies pagasta dienviddaļā Daugavas labajā krastā pie autoceļa A6, 10 km no pagasta centra Upeniekiem, 17 km no novada centra - Līvāniem un 191 km no Rīgas. Padomju laikos šo ēku apdzīvoja kolhoza „Čapajevs" kantoris, Jersikas ciema padome un Tautas nams.

2020.gadā Jersikas bibliotēkas reģistrēto lasītāju skaits bija 234 lasītāji. No tiem: 22 bezdarbnieki, 6 bibliotēkas darbinieki, 3 studenti, 23 izglītības darbinieki, 1 medicīnas darbinieks, 57 citi strādājošie, 23 pensionāri, 1 pirmsskolas vecuma bērns, 92 skolēni, 6 invalīdi.

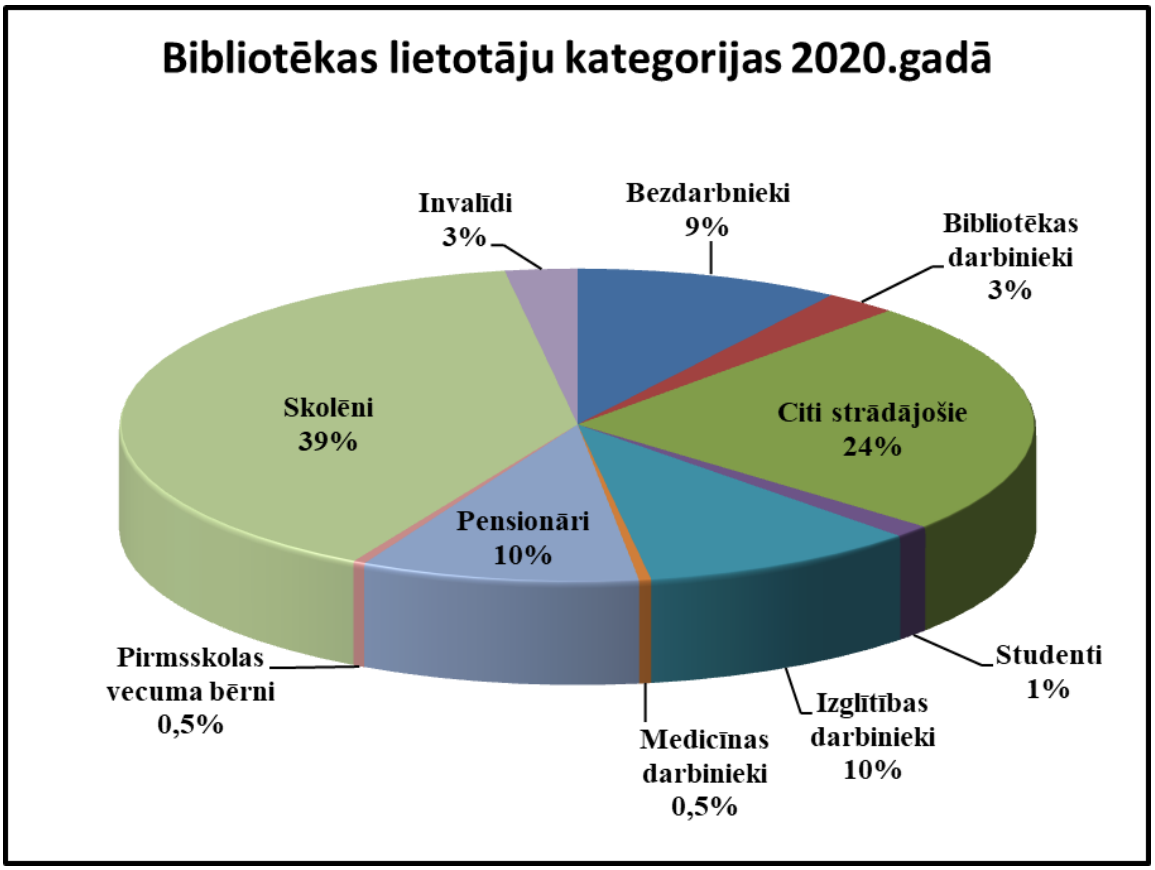

Pēc Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes datiem Jersikas pagasta iedzīvotāju skaits 2020.gadā bija 745 iedzīvotāji. Tas nozīmē, ka, attiecinot pagasta iedzīvotāju skaitu pret bibliotēkas lietotāju skaitu, bibliotēkas pakalpojumus izmanto aptuveni 31% pagasta iedzīvotāju.

Ārējie apkalpošanas punkti

Jersikas filiālbibliotēka atrodas Jersikas pagasta nomalē, un ir vienīgā informācijas un kultūras iestāde šajā apkaimē. Ņemot vērā ģeogrāfisko stāvokli un iedzīvotāju blīvumu, jau vairākus gadus iedzīvotāji tiek apkalpoti arī ārpus bibliotēkas Jersikas pamatskolā. Ārējā grāmatu izsniegšanas punktā lasītāji tiek apkalpoti divas reizes nedēļā – trešdienās un piektdienās.

1.2. Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā

2020. gada 12. oktobrī Jersikas bibliotēkai ir mainījusies vadītāja.

1.3. Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā definētajiem virzieniem un uzdevumiem

Pārskata periodā paveikti vairāki no bibliotēkas attīstības plānā definētajiem mērķiem un uzdevumiem.

- papildināts un attīstīts bibliotēkas krājums;
- gan ikdienā, gan E-prasmju nedēļā strādāts ar bibliotēkas lietotājiem, mērķgrupām apmācot viņus rakstīt CV, izveidot elektronisko pastkastīti, meklēt un iegūt vajadzīgo informāciju internetā un abonētajās datu bāzēs;
- pārskata periodā rīkotas jauno grāmatu dienas, Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība Jersikas pamatskolā un novadā, izvērtētas bērnu žūrijas grāmatas;
- rīkotas izstādes, organizētas literārās pēcpusdienas, radošās darbnīcas ar mērķi popularizēt bibliotēkas darbību;
- turpināta novadpētniecības materiālu apkopošana, sistematizēšana par Jersikas pagastu, cilvēkiem, notikumiem, iestādēm, ievērojamām un vēsturiskām vietām, kultūras un vēstures pieminekļiem;
- iedzīvotājiem sniegtas vispārīgas uzziņas un konsultācijas, kā arī palīdzība un pamatzināšanas IT jomā.

1.4. Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā

Ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā Jersikas bibliotēkai izvirzīti vairāki uzdevumi:

- piedāvāt grāmatas, pakalpojumus un piekļuvi internetam lauku un attālinātās kopienās, nodrošinot pilnvērtīgas iespējas cilvēkiem, kas citādi būtu izolēti;
- veicināt lasītprasmi, nodrošināt piekļuvi informācijai vietējā valodā un IT apmācību, kā arī iespēju sazināties ar valsts dienestiem;
- nodrošināt kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas – palīdzēt skolēniem un studentiem mācību/studiju procesā;

- nodrošināt visiem piekļuvi uzticamai, ilgtspējīgai un mūsdienīgai enerģijai - daudzviet pasaulē bibliotēka ir vienīgā vieta, kur cilvēkiem pieejama droša piekļuve gaismai un elektrībai, lai lasītu, mācītos un pieteiktos darbam;
- veicināt noturīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, pilnīgu un produktīvu nodarbinātību, kā arī cilvēka cienīgu darbu visiem - publiska piekļuve IT un apmācība bibliotēkās sniedz iespējas cilvēkiem pieteikties darbam; cilvēki, kuriem mājās nav piekļuves datoram vai internetam, ierodas bibliotēkā, kur tie pieejami, un kur pieejams arī kvalificēts bibliotēku personāls, kas var palīdzēt izveidot CV, nosūtīt pieteikumu tiešsaistē, skenēt sertifikātus un diplomus un atrast piemērotu darbu;
- padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, pielāgoties spējīgas un ilgtspējīgas - bibliotēkas nodrošina drošu telpu vecāka gadagājuma cilvēkiem, piedāvājot iespējas socializēties un piedalīties kultūras pasākumos.

Bibliotēkas visā pasaulē piedāvā plašu produktu un pakalpojumu klāstu, kas veicina katra ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniegšanu. No rakstpratības veicināšanas līdz bezmaksas informācijas pieejamības nodrošināšanai bibliotēkas ir drošas un draudzīgas vietas pašā kopienu centrā. Tās piedāvā neatsveramu atbalstu, ko sniedz īpaši apmācīts personāls ar dziļu izpratni par vietējām vajadzībām. Tās veicina digitālo iekļaušanu, piedāvājot piekļuvi informācijas un komunikācijas tehnoloģijām (IKT), interneta pieslēgumu un iespēju apgūt dažādas prasmes. Tās veicina inovāciju, radošumu un pasaules zināšanu pieejamību pašreizējām un nākamajām paaudzēm.

1.5. Bibliotēkas akreditācija

Bibliotēkas akreditācija pārskata periodā nav notikusi.

2. Finansiālais nodrošinājums

Jersikas bibliotēka ir Līvānu novada pašvaldības struktūrvienība. Katru gadu bibliotēkas vadītājai ir dota iespēja pašai sastādīt nākamā gada budžetu – novada iespēju robežas un vajadzības gadījumā, atbilstoši bibliotēkas uzdevumiem, to grozīt. Finanšu līdzekļus bibliotēka saņem no Līvānu novada domes budžeta līdzekļiem vienotā Centrālās bibliotēkas budžeta ietvaros, valsts mērķdotācijām, sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem, ziedojumiem un dāvinājumiem.

Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums

	2018	**2019**	**2020**
Kopā (EUR)	**9312**	**10377**	**10179**
Pašvaldības finansējums	9312	10377	10179
Citi ieņēmumi:	-	-	-
t. sk. maksas pakalpojumi	-	-	-
t. sk. ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
t. sk. VKKF finansējums	-	-	-
t. sk. citi piešķīrumi	-	-	-

Bibliotēkas izdevumi

	2018	**2019**	**2020**
Izdevumi kopā (EUR)	9312	10377	10141
Darbinieku atalgojums (bruto)	5672	6717	7985
Krājuma komplektēšana	1208	1433	1502

Kopumā budžets 2020. gadā sastādīja **10179 EUR**, salīdzinot ar 2019. gadu tas samazinājies par 2%, jeb **198 EUR.**

2020. gadā bibliotēkas budžeta izdevumu izpilde ir **99,63%**, piešķirtie līdzekļi izmantoti pēc plānotās budžeta tāmes 2020. gadam.

Krājuma komplektēšanai novirzīto līdzekļu apmērs gadu laikā ir pieaudzis. Grāmatu iegādei 2019.gadā no pašvaldības budžeta piešķirti 800 EUR, 2020.gadā – 900 EUR. Periodikas krājuma papildināšanai 2019.gadā piešķirti 420 EUR, savukārt 2020.gadā 430 EUR.

Kopumā pašvaldības finansējums nodrošina bibliotēkas pamatfunkciju veikšanu, tomēr kvalitatīvākai un attīstīties spējošai bibliotēkas darbībai būtu nepieciešami lielāki finansiālie līdzekļi, jo ik gadu gan periodika, gan grāmatas kļūst dārgākas .

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa novērtējums

Bibliotēku ēkām ir būtiska loma bibliotekārās apkalpošanas nodrošināšanā. Tām ir jābūt tādām, lai tās spētu nodrošināt bibliotēkas pakalpojumu pieejamību visiem sabiedrības locekļiem, jābūt pielāgotām jaunu pakalpojumu ieviešanai mūsdienu strauji mainīgajos apstākļos. Protams, tām jābūt arī no ārienes pievilcīgām, lai piesaistītu un ieinteresētu apmeklētājus.

Bibliotēkas ēka celta 1960. gadā, bibliotēka atrodas otrā stāvā, līdz ar to cilvēkiem ar kustību traucējumiem piekļuve bibliotēkā nav nodrošināta. Kopējā platība 80 kvadrātmetri, lasītāju apkalpošanas telpas ir 55 kvadrātmetrus plašas, ar malkas apkuri, lietotāju darba vietu skaits bibliotēkā – 9. Ziemas periodā bibliotēkas telpas ļoti grūti piekurināt siltas. Kāpņu telpa nav apkurināma, ziemas laikā pēc kāpņu mazgāšanas tās apledo. Pēc ūdens jāiet uz kaimiņmājas aku, tualete ir bez ērtībām un atrodas ārpusē. Bibliotēkas ēkas fasāde, jumts, skurstenis un logi ir sliktā stāvoklī.

Iekšējo telpu tehniskais stāvoklis ir apmierinošs, apgaismojums labs.

3.1. Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

Pārskata periodā remontdarbi nav veikti, jo grīdas un kāpnes bibliotēkā tika krāsotas 2017. gadā, to stāvoklis ir apmierinošs, tāpat tika ieliktas metāla ārdurvis un nomainīts apgaismojums lasītavā un abonementā. Sanitāri higiēnisko normu nodrošināšanai bibliotēkā pieejams *Venden* ūdens, kā arī roku dezinfekcijas līdzeklis. 2021.gadā plānots iegādāties āra sensora lampu, lai diennakts tumšajā laikā pie bibliotēkas ieejas durvīm būtu apgaismojums.

3.2. Telpu paplašināšana vai bibliotēkas pārvietošana uz citām telpām

Ēkas sliktā stāvokļa dēļ bibliotēku būtu nepieciešams pārvietot uz citām telpām, bet pārskata periodā risinājums nav atrasts.

3.3. Jaunu ēku būvniecība

Jaunu ēku būvniecība pārskata periodā nav veikta.

3.4. Iekārtas un aprīkojums

Straujā informācijas tehnoloģiju attīstība radusi iespēju izmantot milzīgu informācijas daudzumu un pakalpojumu pieejamību visiem, kam pieejami informācijas tehnoloģiju līdzekļi. Šo pakalpojumu aizvien plašāk cenšas izmantot ikviens iedzīvotājs. Bibliotēka ir vieta, kur iespējams izmantot informācijas tehnoloģijas bez maksas, turklāt vēl saņemt bibliotekāra palīdzību sev

interesējošos jautājumos, kā arī palīdzību IT jomā. Šāds pakalpojumu piedāvājums prasa ieguldījumus tehnoloģiju uzturēšanā un attīstībā – datortehnika, interneta pieslēgums, kopētājs, printeris, multifunkcionālas iekārtas.

Bibliotēkā lietotāju vajadzībām pieejami divi datori, kuri ir ļoti novecojuši, jo saņemti 2008. gada aprīlī Latvijas bibliotēku attīstības projekta „Trešais tēva dēls" ietvaros. Trešais dators paredzēts bibliotēkas darbiniekam. Viens dators norakstīts 2018. gadā. Tāpat vienam datoram nomainīts procesors, kas bija dāvinājums no Lattelecom. Interneta pieslēgums ir samērā lēns, pa retam gadās interneta pārrāvumi tehnisku iemeslu dēļ. Bezmaksas internetu (wi-fi) var izmantot arī pēc bibliotēkas darba laika, uzturoties bibliotēkas ēkas tuvumā. 2020.gada decembrī iegādāts jauns, mūsdienīgs monitors bibliotēkas vadītājas lietošanai, tuvākajā laikā būtu vēlams iegādāties jaunus datorus arī apmeklētāju lietošanai.

Multifunkcionālā iekārta, kas atrodas bibliotēkā, darbojas kvalitatīvi.

Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums

	Darbiniekiem (skaits)	**Lietotājiem (skaits)**	**Vērtējums (stāvoklis, vecums)**	**Piezīmes**
Datori	1	3	Stacionārie datori lietotājiem iegādāti 2008.gadā, ir nolietojušies, sliktā stāvoklī. 2020.gadā iegādāts jauns datora monitors bibliotēkas vadītājai. 2016. gada novembrī iegādātais portatīvais dators Lenovo joprojām darbojas labi.	
Multifunkcionālās iekārtas	1	1	Iegādāta 2008.gadā, bet ir labā stāvoklī, darbojas kvalitatīvi.	Pieejami kopēšanas, skenēšanas un izdrukas pakalpojumi.
Printeri	1	1	Iegādāts sen, darbojas neapmierinoši un netiek izmantots ikdienas darbā.	
Kopēšanas iekārtas	-	-	-	
Skeneri	-	-	-	
Citas iekārtas	-	-	-	

Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

2020.gada decembrī iegādāts jauns datora monitors bibliotēkas vadītājai, jo vecais bija nolietojies. Ar laiku būtu jānomaina visi bibliotēkas datori pret jaunākiem un jaudīgākiem, jo šie ir ļoti novecojuši. Jauna tehnika un aprīkojums palīdzētu nodrošināt pilnvērtīgāku un kvalitatīvāku bibliotekāro darbu.

4. Personāls

4.1. Personāla raksturojums

Līvānu novada Centrālās bibliotēkas Jersikas filiālbibliotēkā strādā tikai viens darbinieks, kas vienlaikus ir arī šīs iestādes vadītājs.

2020.gadā notika bibliotēkas vadītājas maiņa un darbu uzsāka jauns darbinieks. Bibliotēkas vadītājas amatā strādāju pavisam neilgu laiku – kopš 2020.gada oktobra. Bibliotēkas vadītājas amatā strādāju uz pilnu slodzi. Esmu bibliotekārais darbinieks ar augstāko izglītību ekonomikā. Tā kā esmu šeit vienīgais darbinieks, bibliotēkā veicu gan bibliotēkas vadītājas, gan apkopējas, gan sētnieka un kurinātāja darba pienākumus.

4.2. Apbalvojumi un pateicības

Pārskata periodā nav piešķirti apbalvojumi un pateicības.

4.3. Finansējums personāla attīstībai

2020. gadā paredzētais finansējums profesionālajai pilnveidei sastādīja **8 EUR**, kas veidoja brauciena dienas naudu.

Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits
1.	27.02.	LNCB	LNCB	**"Seminārs Līvānu novada bibliotekāriem".** LNCB filiālbibliotēku prezentācijas par darbu 2019.g. Tikšanās ar rakstnieci A. Zarāni.	5 stundas
1.	24.09.	Staburaga pagasta b-ka, Jaunjelgavas pilsētas b-ka, Talsu galvenā b-ka.	LNCB	**"Profesionālās pieredzes apmaiņas brauciens".** Iepazīšanās ar bibliotēku darba organizāciju, dalīšanās pieredzē.	8 stundas

Protams, ka 2020.gadā sakarā ar Covid-19 ierobežojumiem valstī tika atcelti plānotie semināri, kursi un pieredzes apmaiņas braucieni. Tomēr jācer, ka 2021.gads ļaus arī man kā jaunam

darbiniekam šajā jomā apmeklēt dažādus profesionālās pilnveides pasākumus, tādējādi paplašinot savas zināšanas bibliotekzinātnē.

4.4. Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Tā kā bibliotēkā esmu viena darbiniece, bez bibliotēkas vadītājas pienākumiem, veicu arī kurinātāja un apkopējas pienākumus un sētnieces pienākumus, kas ir diezgan laikietilpīgs process. Arī atalgojums attiecīgi pret pienākumu daudzumu nav konkurētspējīgs, kā risinājumu tam varētu meklēt, veicot sarunas ar pašvaldību vadītājiem un reāli sava atalgojuma pārliecinoši darbi, bibliotekāra profesijas novērtējums valsts līmenī.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

5.1. Galvenie rādītāji (lasītāju skaits, apmeklējums, izsniegums u.c.)

Jersikas bibliotēkas apkārtnē atrodas Jersikas pamatskola, Jersikas dzelzceļa stacija, kafejnīca, katoļu un pareizticīgo baznīcas, akmeņkaļu darbnīca, pārtikas veikals. Iedzīvotāju skaits mikrorajonā turpina samazināties. Jersikas bibliotēkas pakalpojumus izmanto aptuveni **31%** mikrorajona iedzīvotāju. Jersikas bibliotēkas esošā klientūra un mērķgrupas 2020. gadā ir **22** bezdarbnieki, **6** bibliotēkas darbinieki, **3** studenti, **23** izglītības darbinieki, **1** medicīnas darbinieks, **57** citi strādājošie, **23** pensionāri, **1** pirmsskolas vecuma bērns, **92** skolēni, **6** invalīdi.

Dienā bibliotēku vidēji apmeklē **4 – 5** apmeklētāji.

Bibliotēkas pamatrādītāji

	2018	**2019**	**2020**	**% salīdzinot ar iepr. gadu**
Lietotāju skaits	208	192	234	**- 8%; +22%**
t. sk. bērni	88	82	92	**- 7%; +12%**
Bibliotēkas apmeklējums	2560	1836	1477	**- 39%; -20%**
t. sk. bērni	899	667	411	**- 35%; -40%**
Virtuālais apmeklējums	-	-	-	
Izsniegums kopā	3503	2582	2608	**- 26%; +1%**
t. sk. grāmatas	1013	845	867	**- 20%; +3%**
t. sk. periodiskie izdevumi	2486	1732	1475	**- 43%; -15%**
t. sk. bērniem	376	375	266	**- 0,3%; -30%**
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā	35%	25%	31%	**- 29%; +24%**
t.sk. bērni līdz 18 g.	112	100	88	**- 12%; -12%**
Iedzīvotāju skaits	788	768	745	**- 3%; -3%**

Analizējot iegūtos datus, novērojama interesanta tendence – bibliotēkas **lietotāju skaits** 2020.gadā, salīdzinoši ar 2019.gadu, ir **pieaudzis par 42 lietotājiem**, bet bibliotēkas **apmeklējumu skaits samazinājies par 359 apmeklējumiem**. Tas varētu būt skaidrojams ar to, ka saistībā ar situāciju valstī daudzi cilvēki uz laiku palika bez darba, tāpēc brīvā laika pavadīšanai apmeklēja bibliotēku, lai saņemtu kādu grāmatu – līdz ar to arī lietotāju skaits pieauga. Tomēr apmeklējumu skaits samazinājās, jo cilvēki baidījās apmeklēt publiskas vietas, centās to darīt pēc iespējas retāk, tāpēc pie vienas apmeklējuma reizes centās izņemt vairāk grāmatu un periodikas, lai to pietiktu ilgākam laikam – tāpēc arī kopējais izsniegums mazliet pieauga.

Kopējais **izsniegums** 2020.gadā, salīdzinot ar 2019.gadu, **pieaudzis par 26 izsniegumiem** jeb 1%. Tomēr 2018.gadā tika izsniegts par 895 eksemplāriem jeb 26% vairāk nekā 2020.gadā.

Diezgan strauji (par 30%) samazinājies bērniem izsniegto grāmatu skaits. Arī to galvenokārt ir ietekmējusi Covid-19 krīze un ierobežojumi, jo lielai daļai bērnu pēdējos gada mēnešos mācības

notika attālināti, t.i. viņi neapmeklēja skolu. Tā kā Jersikas bibliotēkas ārējais apkalpošanas punkts atrodas Jersikas pamatskolā, to visbiežāk apmeklē tieši bērni, bet šajā laika posmā bērnu apmeklējumu un līdz ar to arī bērnu grāmatu izsniegumu skaits strauji samazinājās.

5.2. Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

Bibliotēkā piedāvā gan maksas, gan bezmaksas pakalpojumus.

Bezmaksas pakalpojumi:

- bibliotēkas apmeklēšana;
- lietotāju pierakstīšana;
- konsultācijas par bibliotēkas darba kārtību, fondiem un informācijas meklēšanas iespējām;
- grāmatu, žurnālu, laikrakstu, audiovizuālo materiālu un citu dokumentu izsniegšana pēc lietotāja pieprasījuma lasītavā, abonementā;
- 16 dažāda veida periodiskie izdevumi (skat.pielikumu Nr.2);
- informācijas meklējumsistēmu (katalogu, kartotēku u.tml.) un elektronisko datubāzu (Letonika, Lursoft, kā arī LNB piedāvāto datu bāzu) izmantošana;
- bibliotēku, lasīšanu un literatūru popularizējoši pasākumi (izstādes, lekcijas, konsultācijas, ekskursijas pa bibliotēku, tematiski pasākumi u.tml.);
- bezmaksas pieeja interneta resursiem, datoriem;
- pamatzināšanas darbā ar datoru;
- SBA un rotējošā fonda izmantošana.

Maksas pakalpojumi:

- iespieddarbu un citu dokumentu kopēšana un skenēšana, datorizdruka.

Cenrādis par Jersikas bibliotēkā pieejamajiem maksas pakalpojumiem apskatāms bibliotēkas informācijas stendā, jautājot bibliotekāram, vai Līvānu novada Centrālās bibliotēkas mājaslapā http://www.livanub.lv/webdok/bibliotēkas/LNCB/2016/pakalp_01042016.pdf.

Bibliotēkas apmeklētājiem ir iespēja saņemt abonētos preses izdevumus, kā arī grāmatas no Jersikas bibliotēkas, Rotējošā fonda, LNCB abonementa, kā arī no citām novada filiālbibliotēkām, izmantojot SBA pakalpojumus

Lai domātu par jauniem pakalpojumiem un to attīstību, nepieciešami papildus finansiālie līdzekļi

5.3. E-grāmatu bibliotēka

No 2019. gada visās Līvānu novada bibliotēkās, tai skaitā, arī Jersikas bibliotēkas lasītājiem pieejams jauns pakalpojums – "3td e-GRĀMATU bibliotēka". Ikvienam lasītājam ir iespēja bez

maksas lasīt latviešu autoru un tulkotos darbus e-grāmatas formātā tiešsaistē mobilajā ierīcē vai datorā.

E-GRĀMATU bibliotēku nodrošina Kultūras informācijas sistēmu centrs sadarbībā ar SIA "Tieto Latvia".

Lai kļūtu par "3td e-GRĀMATU bibliotēkas" lasītāju bija jāveic reģistrācija vietnē www.3td.lv

Jersikas bibliotēkas lietotāji regulāri tiek informēti par iespējām izmantot "3td E-GRĀMATU bibliotēku" gan sociālajos tīklos, gan arī bibliotēkā, mutiski izstāstot un praktiski pamācot, kā piekļūt bezmaksas e-grāmatām. Jersikas bibliotēkas lietotājiem tika izsniegtas nelielas informācijas lapiņas, kā reģistrēties un kā lietot e–GRĀMATU bibliotēku. Lasītājiem, apmeklējot bibliotēku, tiek stāstīts un piedāvāts izmantot šo iespēju.

Lasīt e-grāmatas kā alternatīva tiek piedāvāta arī tajos gadījumos, kad lasītāja interesējošā grāmata ir izsniegta vai grāmata jāgaida ilgi rindā. Ir lasītāji, kas izmanto šo iespēju ātrāk izlasīt grāmatu e-vidē, nevis gaidīt, kad pienāks viņa kārta grāmatu rindā.

Daži bibliotēkas lietotāji izmanto šādu iespēju, tomēr lielākā daļa atzīst, ka grāmatu tomēr patīkamāk un veselībai labvēlīgāk lasīt papīra formātā. Tie, kas šo iespēju izmanto, atzinīgi vērtē to, ka tagad ir iespējams grāmatu ērti paņem līdzi, piemēram, autobusā vai vilcienā, tai neaizņemot daudz vietas.

E – grāmatu bibliotēkas statistikas dati

	E – grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits	**E – grāmatu bibliotēkas izsniegums**
2019	106	247
2020	49	479

5.4. Sabiedrības viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti

Jersikas bibliotēkas apmeklētāju viedokļa izzināšanai, ikdienā apmeklētājiem ir iespējas iesniegt bibliotēkas vadītājai savus ierosinājumus un ieteikumus, ierakstot tos Jersikas bibliotēkas pateicību un ierosinājumu grāmatā.

Apmeklētāji par bibliotēkas darbu tiek aptaujāti arī mutiski, līdz šim viedoklis ir bijis pozitīvs, lasītāji ir apmierināti ar sniegtajiem pakalpojumiem, piedāvāto iespieddarbu un citu materiālu klāstu. Tomēr liela daļa izsaka negatīvu vērtējumu par ēkas slikto stāvokli un aicina pēc iespējas ātrāk meklēt citas, bibliotēkai piemērotākas un pievilcīgākas telpas.

Jaunu lasītāju piesaiste

Aktīvi izvietojot informāciju sociālajos tīklos iedzīvotāji tiek informēti par daudzveidīgajiem bibliotēkas pakalpojumiem (jaunākās grāmatas, pasākumi, izstādes u.tml.), ieinteresējot viņus apmeklēt bibliotēku. Liela nozīme tik salīdzinoši nelielā ciemā kā Jersika ir tam, lai katrs apmeklētājs jūtas gaidīts, uzņemt viņu ar smaidu, aicināt uz pasākumiem, lūgt izpaust savas domas un viedokli par bibliotēkas darbību. Protams, ka liela nozīme ir uzmanību piesaistošām afišām un reklāmām uz ziņojumu dēļiem – informācijai uz afišām jābūt aktuālai, uzmanību pievērsošai un tādai, kas ikvienu ieintriģētu apmeklēt bibliotēku.

5.5. Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums

Jersikas bibliotēka apkalpo savus lasītājus bibliotēkas ārējā apkalpošanas punktā, Jersikas pamatskolā, divas reizes nedēļā – trešdienās un piektdienās. Sākot ar 2020.gada septembri saistībā ar Covid-19 krīzi Latvijā un pasaulē, bibliotēkai vairs netika ļauts apkalpot lasītājus Jersikas pamatskolas telpās, tāpēc tika rasta pagaidu alternatīva – nelielu grāmatu klāstu vest līdz skolai ar Jersikas pagasta mikroautobusu. Uz Jersikas pamatskolas ārējo apkalpošanas punktu galvenokārt tika vesti tieši jaunieguvumi jeb jaunākās grāmatas un žurnāli, kā arī Rotējošā fonda grāmatas no LNCB. Šādi strādāt bija ļoti interesanti un neierasti. Arī bērniem tas šķita aizraujoši – „bibliotēka uz riteņiem". Tomēr, kad ārā kļuva vēsāks, bibliotēkas apmeklētāju skaits saruka - cilvēkiem tomēr labāk patīk izvēlēties sev tīkamo grāmatu siltās, mājīgās un apgaismotās telpās. Protams, ka rudenīgajā laikā ārā pavadītās stundas mazliet lika par sevi manīt arī no veselības viedokļa. Šādi tika darīts katru trešdienu, savukārt piektdienās lasītāji varēja apmeklēt bibliotēku Gosporos, kā visas pārējās darba dienas.

5.6. Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

Jersikas bibliotēkas telpas atrodas otrajā stāvā, līdz ar to cilvēkiem ar kustību traucējumiem vai māmiņām ar bērnu ratiņiem piekļuve bibliotēkā nav nodrošināta. Ar radinieku, paziņu un sociālo darbinieku palīdzību invalīdi un vecie cilvēki tiek apgādāti ar nepieciešamo lasāmvielu, nogādājot to uz viņu dzīvesvietu. Ir gadījumi, kad seniori vai personas ar īpašām vajadzībām, kuras visu laiku pavada mājās vai arī nespēj nokļūt līdz bibliotēkai, zvana, lūdzot atvest kādu grāmatu brīvā laika pavadīšanai – protams, ka palīdzu arī šādās situācijās, nogādājot grāmatu vai žurnālus līdz pat viņu mājas durvīm.

5.7. Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām

Jersikas bibliotēkas pakalpojumus izmanto dažādu lasītāju mērķgrupas. Lielākā daļa lasītāju, protams, ir vietējie iedzīvotāji, taču apkalpojam arī blakus novadu iedzīvotājus. Bibliotēkas lietotāju

loks – sākot no bērniem un beidzot ar senioriem. Protams, ka ikvienam ir savs konkrēts mērķis, ar kādu viņš ir ieradies uz bibliotēku:

bezdarbnieki:

- apmeklē bibliotēku, lai, izmantojot bibliotēkā pieejamos resursus, meklētu darbu, (portālos ss.lv, nva.gov.lv, visidarbi.lv, kurdarbs.lv u.c.). Bibliotekāram konsultējot, raksta CV un motivācijas vēstules, iesniegšanai potenciālajai darbavietai.

maznodrošinātie:

- pārsvarā izmanto iespēju sagatavot bankas kontu izdrukas iesniegšanai sociālajā dienestā un citus e-pakalpojumus. Bibliotēkā pakalpojums ir lētāks un cilvēki uzticas bibliotēkas darbiniekam, kas konsultē izziņu sagatavošanā.

seniori:

- seniori ir tā auditorija, kas labprāt lasa uz vietas periodiku, seko līdzi jaunieguvumiem, kā arī auditorija, kurai patīk apmeklēt pasākumus ar rakstnieku piedalīšanos. Tā ir viena no aktīvākajām bibliotēkas lietotāju grupām - viņi labprāt piedalās bibliotēkas aktivitātēs. Seniori ir arī radošo darbnīcu aktīvi apmeklētāji, kuru laikā iesaistās darbnīcu norisēs un dalās uzkrātajās dzīves gudrībās un rāda savas prasmes.

ģimenes:

- bibliotēkā vienmēr rada iepriecinājumu. Bieži vien iniciators bibliotēkas apmeklējumam ir bērns. Trešdienās un piektdienās bibliotēkas ārējā grāmatu izsniegšanas punktā ļoti labprāt grāmatiņas izvēlas bērni kopā ar vecākiem.

Tematiskie pasākumi, izstādes

2020. gadā bibliotēkā notikušas **39** izstādes, **28** no tām veltītas latviešu un ārvalstu sabiedrisko, politisko un kultūras darbinieku jubilejām – *„aktierim Gundaram Āboliņam 60”, „rakstniecei Gundegai Repšei 60”, „dzejniekam Fricim Bārdam 140”, „poļu komponistam, pianistam Friderikam Šopēnam 210”, „aktrisei Lidijai Freimanei 100”, „dzejniecei Aspazijai 155”, „mūziķim, dzejniekam Guntaram Račam 55”, „dzejniekam, komponistam Baumanņu Kārlim 185”, „komponistam, rakstniekam Marģerim Zariņam 110”, „dzejniecei Paulīnei Bārdai 130”, „rakstniekam Mārim Čaklajam 80”, „rakstniecei Dzidrai Rinkulei-Zemzarei 100”, „žurnālistei, rakstniecei Annai Skaidrītei Gailītei 80”, „franču rakstniekam Andrē Moruā 135”, „dziedātājam Jānim Zāberam 85”, „rakstniekam Aleksandram Grīnam 125”, „Mātei Terēzai 110”, „rakstniekam*

Vladimiram Kaijakam 90, dzejniekam", „dramaturgam Rainim 155", „rakstniekam Valdiem 155", „rakstniecei Ilonai Leimanei 115", „mūziķim, komponistam Uldim Stabulniekam 75", „folkloristam, publicistam Krišjānim Baronam 185", „amerikāņu rakstniecei Margaretai Mičelai 120", „mūziķim, dzejniekam Valdim Atālam 70", „publicistam, sabiedriskam darbiniekam Krišjānim Valdemāram 195", „aktrisei Veltai Skurstenei 90", „rakstniecei Regīnai Ezerai 90".

11 tematiskās izstādes, kas veltītas svētku, atceres un atzīmējamām dienām – *„Pasaules drošākā interneta diena", „Svētā Valentīna diena", „Digitālā nedēļa", „Pasaules grāmatu un autortiesību diena", „Pasaules veselības diena", „Lieldienas", „Visa laba Jāņu zāle", „Skaistākie dzejoļi par māmiņu", „Latvijas dzimšanas diena", „Lāčplēša diena", „Ziemassvētki sabraukuši".*

2 pastāvīgas izstādes – „Jersika laiku lokos" un „Likteņu līkloči" (izstāde veltīta populāriem mūziķiem, rakstniekiem, politiķiem, māksliniekiem utt.).

Organizētas **4** *„Jauno grāmatu dienas".*

5.8. Uzziņu un informācijas darbs

Jersikas bibliotēkas informācijas sniegšanas darbības priekšnoteikums ir organizēts uzziņu aparāts – tradicionālo un elektronisko uzziņu un bibliogrāfisko izdevumu kopums, kuru izmanto lasītāju apkalpošanā viņiem nepieciešamās informācijas meklēšanā. Uzziņu avoti bibliotēkā pēc satura, tipiem un tematikas ir ļoti daudzveidīgi. Vienkāršas uzziņas un konsultācijas tiek sniegtas mutiski, telefoniski, e-pastā.

Uzziņu avotu veidi:

- Enciklopēdijas (universālās un tematiskās);
- Vārdnīcas (skaidrojošās, svešvalodu, tematiskās, biogrāfiskās);
- Rokasgrāmatas (tematiskas - nozarēm, atsevišķām profesijām);
- Ceļveži (ziņas par ģeogrāfiskām vietām, kultūras pieminekļiem, iestādēm satiksmes ceļiem, viesnīcām u.tml.);
- Biogrāfiskie avoti (personu dzīves gājuma apraksti);
- Ģeogrāfiskie avoti (atlanti, kartes, ģeogrāfisko nosaukumu rādītāji);
- Dažāda tipa dokumenti kā uzziņu avoti (statistisko datu krājumi);
- Novadpētniecības dokumenti, materiāli un iespieddarbi;
- datubāzes Letonika un Lursoft laikrakstu bibliotēka;
- Līvānu novada Centrālās bibliotēkas un Līvānu novada domes mājas lapas.
- Citi interneta resursi.

2020. gadā Jersikas bibliotēkā tika sniegtas 217 dažāda veida un satura uzziņas un konsultācijas. Salīdzinoši, 2019.gadā tika sniegtas 175 uzziņas, 2018.gadā 172 uzziņas. Lielākoties uzziņas sniegtas bibliotēkā – 198 uzziņas, tikai 17 pa telefonu un 2 ar e-pasta starpniecību.

Pieprasītākās uzziņas ir par aprūpi, medicīnu, sociālo darbu, tai skaitā arī uzziņas par valsts un pašvaldību iestāžu darba laikiem un telefonu numuriem, autobusu satiksmi, dažādiem kultūras un sporta pasākumiem novadā un valstī. Uzziņas, īsas apmācības veicu regulāri pēc pieprasījuma.

Palīdzu formēt dokumentus, pirkt biļetes teātra izrādēm, i-bankas pakalpojumus, iegādāties apdrošināšanas polises, izmantot www.latvija.lv pakalpojumus, meklēt darbu, nomaksāt rēķinus, izmantot Microsoft Office, meklēt jauninājumus likumdošanā, studentiem mācību materiālus, lietot e-pastu utt.

5.9. Bibliotēkas izglītojošā darbība

Apmācības ar bibliotēkas lietotājiem notiek regulāri, pat katru dienu, ja tas ir nepieciešams. Ikdienā tiek strādāts ar lietotājiem, kuriem nepieciešama e-pasta izveide, elektrības rādījumu nodošana, biļešu pirkšana utt. Samērā bieži lietotājiem nepieciešama palīdzība VID mājas lapas izmantošanā. Palīdzu strādāt portālā www.*latvija.lv*, *www.mana.latvija.lv.*, orientēties sociālajos tīklos, izmantot datoru ikdienas vajadzībām, meklēt informāciju internetā, zināt interneta pārlūkprogrammas, veidot un saglabāt informāciju datorā vai citā informācijas nesējā, veidot un rediģēt teksta dokumentus Microsoft Word, izmantot sociālos tīklus saziņai, pārzināt Google piedāvātās lietotnes – meklēšanu, karti, e-pastu utt., lietot Youtube.

Ir gadījumi, kad bibliotēkā ierodas cilvēks bez nekādām datoru priekšzināšanām, bet ar lielu vēlmi mācīties, protams, palīdzība tiek sniegta arī šādos gadījumos.

Tāpat apmācu arī to, kā meklēt dažāda veida informāciju nozaru literatūrā, periodikā, kā arī *Lursoft* un *Letonika* datu bāzēs.

5.10. Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Bibliotēka ir nozīmīgs informācijas, kultūras un komunikācijas centrs. Bibliotēkas vadītājai ir jāpiedalās pilsētas, novada un pagasta sabiedriskajās norisēs, iekļaujoties tālākā sabiedrības informācijas procesā, piedāvājot un nodrošinot to informāciju, ko vēlas saņemt bibliotēkas apmeklētāji.

Diezgan bieži bibliotēkas apmeklētāji jautā par Līvānu domes darba laiku, konkrētu nodaļu pieņemšanas laikiem. Informāciju par pašvaldību, dažādām valsts institūcijām apmeklētāji pārsvarā

meklē interneta resursos, kā arī bieži lūdz bibliotekāres palīdzību, vēloties rast atbildes uz sev interesējošiem jautājumiem.

Bibliotēkā ir pieejami Līvānu novada pašvaldības publiskie pārskati, Jersikas pagasta teritorijas plānojuma grozījumi, paskaidrojuma raksti, Jersikas pagasta apbūves noteikumi. Tāpat pieejama informācija par iedzīvotāju pieņemšanas laikiem Līvānu novada domē, atrodami visi Līvānu novada pagastu pārvalžu kontakti, pašvaldības uzņēmumu kontakti, kā arī daudz un dažādi Līvānu novada domes saistošie noteikumi. Tāpat informācija ir pieejama internetā www.livani.lv Mēneša aktualitātes un pasākumi Līvānu novadā apskatāmi avīzē „Līvānu Novada Vēstis", kas pieejama arī Jersikas bibliotēkā. Svarīgākā informācija par notikumiem pagastā vai Līvānos tiek izvietota papīra formātā informācijas stendā bibliotēkā, pārvietojamajā stendā un afišas veidā bibliotēkas ārpusē, kā arī bibliotēkas ārējā grāmatu izsniegšanas punktā Jersikas pamatskolā. Bibliotēkā pieejami bukletiņi, skrejlapiņas, afišas par tuvākajām aktivitātēm un pasākumiem, arī Līvānu novada pasākumu kalendārs konkrētajam gadam.

5.11. Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

2010. gadā tika veikta pilnīga krājuma rekataloģizācija, viss krājums tika ievadīts Līvānu novada bibliotēku kopkatalogā un ar 2011. gadu tika uzsākts darbs ar BIS programmu ALISE, kas aptver visus bibliotekārā darba procesus. BIS ALISE nodrošina pilnīgu darba procesu kopumu: komplektēšanu, kataloģizāciju, meklēšanu un atlasi, pasūtījumu un rezervācijas apstrādi, lasītāju apkalpošanu, inventarizāciju, svītrkodu druku, SBA pakalpojumus.

Lasītāju reģistrācija, apmeklējumu uzskaite, izdevumu izsniegšana, nodošana pagarināšana, rezervēšana un statistisko datu uzskaite notiek automatizēti, izmantojot moduli cirkulācija.

Jersikas bibliotēkā apmeklētāji tiek informēti par Līvānu novada elektroniskā kataloga izmantošanas priekšrocībām. Ikvienam reģistrētajam lietotājam piedāvā pieslēgties e-katalogam attālināti un, izmantojot autorizētā lietotāja iespējas, skatīt ziņas par saviem izsniegumiem, pagarināt izsnieguma ziņas, veikt eksemplāru pasūtīšanu vai arī iestāties rindā pēc izsniegtajiem izdevumiem. Norādne Līvānu un Ilūkstes kopkatalogam atrodama Līvānu Centrālās bibliotēkas mājaslapā http://alise.livanub.lv/Alise/lv/home.aspx

Elektroniskais katalogs tiek izmantots arī bibliotēkāra ikdienā, reģistrējot lietotājus, uzskaitot apmeklējumus, izsniedzot/saņemot grāmatas, kā arī krājuma komplektēšanā, meklējot nepieciešamās grāmatas, pasūtot SBA. Lai gan lietotāji tiek informēti par kataloga un sava lietotāja profila izmantošanas iespējām - grāmatu rezervēšanu, lietošanas termiņa pagarināšanu - šo iespēju pagaidām izmanto reti. Lietotāji informācijas un grāmatu meklēšanā, pieprasījumu veidošanā labprātāk uzticas bibliotekārei.

Tabula "BIS ALISE izmantošana"

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji (2020)	Pasūtīts (Web) eksemplāru (2020)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana		
Līvānu un Ilūkstes novadu kopkatalogs	1	1	1	1	1	131	8

Autorizētie lietotāji

Autorizētie lietotāji (2018)	Autorizētie lietotāji (2019)	Autorizētie lietotāji (2020)	% salīdzinot ar iepr. gadu
51	89	131	**+74%; +47%**

Kā redzams tabulā iegūtajos datos, autorizēto lietotāju skaits pēdējo 3 gadu laikā ir piedaudzis par 80 lietotājiem – tas saistāms ar to, ka bibliotēkas vadītāja regulāri aicina bibliotēkas apmeklētājus reģistrēties elektroniskajā katalogā. Tomēr pasūtīto eksemplāru skaits ir salīdzinoši mazs, jo cilvēkiem tomēr labāk patīk to darīt klātienē.

5.12. Digitalizācija

Ar digitalizāciju bibliotēka nenodarbojas.

5.13. Iekšzemes un starptautiskais SBA

SBA pasūtījumi tiek veikti klātienē un elektroniski. Pakalpojuma attīstību nodrošina kopkataloga izmantošanas iespējas.

Tabula "SBA rādītāji"

SBA	2018	2019	2020
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	500	311	284
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	7	1	3

2020. gadā reģistrēti kopā **287** SBA pakalpojumi, no tiem **284** saņemtie, **3** nosūtītie dokumenti. Grāmatu apmaiņa galvenokārt notiek ar Līvānu novada Centrālo bibliotēku, nelielā skaitā ar Jersikas pagasta Rīta bibliotēku, Rudzātu bibliotēku un Rožupes bibliotēku.

Bibliotēkas lietotāji pieprasa, protams, latviešu daiļliteratūru, ārzemju bestsellerus, labprāt lasa arī detektīvus, atsevišķi bibliotēkas lietotāji lasa psiholoģiska rakstura grāmatas, studenti – nozaru literatūru, bērni un jaunieši sev interesējošas grāmatas un žurnālus.

Salīdzinot ar 2019. gadu, saņemto dokumentu daudzums samazinājies. 2020. gadā no citām novada bibliotēkām saņemts par **27** vienībām mazāk nekā 2019. gadā.

5.14. Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā

Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu pieejamībai noteikti LNCB Jersikas bibliotēkas attīstības plānā 2017. – 2022. gadam. Nepietiekams finansējums krājuma papildināšanai, atjaunošanai; strauji novecojoša datortehnika lietotājiem; nestabila valsts un pašvaldību politika dažādu ar kultūru saistīto jautājumu risināšanā.

Tomēr bibliotēkas darbību ļoti ietekmē arī strauji sarūkošais Jersikas pagasta iedzīvotāju skaits.

Tabulā redzams iedzīvotāju skaits Jersikas pagastā no 2015.gada līdz 2020.gadam pēc Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes datiem uz katra gada 1.janvāri. Kā redzams, ik gadu iedzīvotāju skaits pagastā sarūk. Kopumā no 2015.gada līdz 2020.gadam **iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 264 iedzīvotājiem jeb 27%.** Iedzīvotāju skaitam samazinoties, aktīvajiem lasītājiem, pasākuma apmeklētājiem, aizejot mūžībā, jāmeklē jaunas iespējas piesaistīt iedzīvotāju uzmanību, vēlmi apmeklēt un piedalīties bibliotēkas rīkotajās aktivitātēs. Novērojumi liecina, ka lielākais vairums uzrunāto labprāt atbalsta bibliotēku, jo piedāvājums, kas nav mazsvarīgi, ir bezmaksas. Aktivitātes, piedāvājumi, pasākumi jāizplāno līdz mazākajam sīkumam, lai apmeklētāji justos gaidīti.

Svarīga problēma ir arī bibliotēkas atrašanās pagasta nomalē, telpu izvietojums otrajā stāvā, kas apgrūtina nokļūšanu bibliotēkā cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Sniedzot palīdzību rēķinu,

konta izrakstu drukāšanā un citu dokumentu veidošanā, nākas saskarties ar klienta sensitīvajiem datiem (personas kodiem, lietotājvārdiem, parolēm u.c.).

6. Krājums

6.1. Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Jersikas bibliotēka veido universālu, aktuālu, dažādam lietotāju vecumam un izglītības līmenim atbilstošu dažādu nozaru dokumentu krājumu. Bibliotēka nodrošina uzziņu krājumu dažādās zinātņu nozarēs – vārdnīcas, enciklopēdijas, rokasgrāmatas, bibliogrāfiskos un novadpētniecības izdevumus. Bibliotēkas krājums tiek komplektēts ievērojot 3 pamatvirzienus: daiļliteratūra, uzziņu literatūra un izglītība. Bibliotēka komplektē izdevumus bērniem un jauniešiem, klasisko un mūsdienu oriģinālo un tulkoto daiļliteratūru. Iepērkot dažādus iespieddarbus, vērtējam, lai tie būtu lasītāju pieprasīti, jaunākais un aktuālākais daiļliteratūrā un dažādās zinātņu nozarēs, īpašu uzmanību veltot Latvijā izdotās oriģinālliteratūras kolekcijas papildināšanai. Papildinot bibliotēkas krājumu ar jaunieguvumiem iespēju robežās tiek ņemtas vērā arī klientu vēlmes un lūgumi, tāpat tiek ņemti vērā faktori, kas raksturīgi apkalpojamajam mikrorajonam – skolas programmas, lietotāju sastāvs, pieprasījums.

Krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes pārskata periodā

2020. gadā Jersikas bibliotēkā turpināts darbs bibliotēkas krājuma papildināšanā un kvalitātes uzlabošanā. Galvenais uzdevums bija sekmēt krājuma saturisko kvalitāti tā, lai tas atbilstu lietotāju pieprasījumam. Bibliotēkas krājums tiek papildināts regulāri. Lai veidotu kvalitatīvu, dažādu lietotāju grupu pieprasītu krājumu, tiek komplektēta dažāda veida literatūra.

Atbilstoši Jersikas bibliotēkas apmeklētāju kategorijām un pieprasījumam, noteiktas šādas komplektēšanas prioritātes:

- grāmatas bērniem un jauniešiem;
- latviešu oriģinālliteratūra;
- nozaru literatūra (vēsture, mājturība, puķkopība u.c.)

Salīdzinoši pavisam nedaudz tiek iepirkta ārzemju literatūra, jo tā prasa lielāku finansējumu. Tomēr ar ārzemju autoru darbiem nodrošinām arī Jersikas bibliotēkas apmeklētājus, izmantojot LNCB Rotējošo fondu.

6.2. Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

Tabula "Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums"

	2018	**2019**	**2020**
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	1208	1433	1502

t. sk. grāmatām	805	1011	1058
t. sk. bērnu grāmatām	225	280	380
t. sk. periodiskajiem izdevumiem	403	422	444
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā vai pilsētā	1,5	1,9	2,0
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	1283	1529	1683

2020. gadā krājuma komplektēšanai izmantotie Līvānu novada domes līdzekļi – **1502 EUR**, par 69 EUR vairāk nekā 2019. gadā. Grāmatu iegādei izlietoti **1058 EUR**, preses abonēšanai no pašvaldības budžeta 2019. gadam izlietoti **444 EUR**, bērnu un jauniešu literatūrai – **380 EUR**, kas ir par EUR 100 vairāk nekā pērn.

Situācijas vērtējums. Finansējums pēdējo gadu laikā gan grāmatām, gan periodikai palielinājies.

Grāmatu iegādei galvenokārt tiek izmantoti divi lielākie piegādātāji: vairumtirdzniecības bāze „Latvijas Grāmata" un „Virja LK". Protams, daļu no jaunieguvumiem sastāda arī dāvinājumi – 2020.gadā saņemti **37 dāvinājumi** par kopējo summu **EUR 181**.

6.3. Rekatoloģizācija

Viss Jersikas bibliotēkas krājums ir rekataloģizēts.

6.4. Krājuma pārbaude (inventarizācija)

2020.gadā Jersikas bibliotēkā krājuma pārbaude jeb inventarizācija veikta no 2020.gada 23.marta līdz 2020.gada 14.aprīlim.

Salīdzinot grāmatvedības uzskaites dokumentus ar krājuma faktiskajiem eksemplāriem, tika konstatēts:

- Bibliotēkā ir uzskaitīti **5679 grāmatu un seriālizdevumu eksemplāri** par kopējo vērtību **EUR 13395,02**;
- **20** citu iespeddarbu un dokumentu eksemplāri par kopējo vērtību **EUR 63,11**;
- **9** grāmatu un seriālizdevumu iztrūkums par kopējo summu **EUR 2,52**.

Pēc inventarizācijas komisijas priekšlikuma, konstatētais bibliotēkas fonda iztrūkums (9 grāmatu un seriālizdevumu eksemplāri par kopējo vērtību EUR 2,52) tika norakstīti un izslēgti no grāmatvedības uzskaites datiem.

6.5. Krājuma rādītāji

Komplektējot krājumu, tiek pētītas izdevniecību mājas lapas, „Latvijas Grāmatas" mājas lapa www.lgramata.lv un SIA "Virjas LK" mājas lapa www.virja.lv, lielāko uzmanību pievēršot latviešu orģinālliteratūrai, bērnu un jauniešu literatūrai, kā arī lasītāju pieprasītāko autoru darbiem. Tabulā

"Krājuma rādītāji" redzams, ka 2020. gadā jauno iepirkto grāmatu skaits nedaudz samazinājies, jo grāmatas kļūst arvien dārgākas.

Krājuma rādītāji

	2018	**2019**	**2020**
Jaunieguvumi kopā	539	517	502
t. sk. grāmatas	156	153	157
t. sk. latviešu daiļliteratūra	70	89	87
t. sk. bērniem	49	56	66
Izslēgtie dokumenti	450	289	484
Krājuma kopskaits	5644	5872	5890
Grāmatu krājuma apgrozība	0,30	0,23	0,21
Periodisko izdevumu apgrozība	1,1	0,74	0,72

Jersikas bibliotēkas krājums uz 2020. gada 31. decembri ir **5890** vienības (par 18 vairāk nekā 2019.gadā), krājuma papildināšanai tika izmantoti **1058 EUR**. Krājuma kopējā vērtība sastāda EUR 14126,59. To skaitā ir 3514 grāmatas (741 bērnu izdevums), 2355 seriālizdevumi, 8 audiovizuālie dokumenti, 2 kartogrāfiskie dokumenti, 6 nošu izdevumi, 3 elektroniskie dokumenti, 2 spēles. Krājums, salīdzinoši ar 2019.gadu, ir palielinājies par 18 vienībām.

2020. gadā Jersikas bibliotēkas krājumu papildinājuši **502** jaunieguvumi par **1238,84 EUR**, par **15** vienībām mazāk nekā 2019. gadā. Iegādātas **66** jaunas grāmatas bērniem, par **380,37 EUR**, t.i., par 10 grāmatām vairāk nekā 2019. gadā.

Pārskata periodā no bibliotēkas krājuma izslēgti **484** dokumenti (164 grāmatas un 320 seriālizdevumi) par kopējo vērtību EUR 172,97.

6.6. Datubāzes

Abonētās tiešsaistes datubāzes

Neaizvietojami palīgi informācijas iegūšanā bibliotēkas darbā ir ne tikai drukātie materiāli, bet arī e-resursi, t.i. abonētās un brīvpieejas datubāzes. Bibliotēkas lietotāji var izmantot abonētās tiešsaistes datubāzes Letonika, www.letonika.lv (pieejama arī ārpus bibliotēkas telpām), Lursoft, www.lursoft.lv, www.news.lv un LNB piedāvātās datubāzes.

Sākot ar 2017. gadu apjomīgā Letonika.lv datubāze reģistrētajiem bibliotēkas lietotājiem ir pieejama arī attālināti. Lai varētu lietot šo datubāzi, jāatnāk uz bibliotēku, kur tiks izsniegta parole datubāzes izmantošanai mājās.

Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums

Datubāze	**2018**	**2019**	**2020**
Letonika	171	76	82
News	0	0	0

6.7. Krājuma un datubāzu popularizēšana

Lai popularizētu Jersikas bibliotēkas krājumu vairākas reizes gadā notiek jaunāko grāmatu dienas, kurās lasītāji labprāt iepazīstas ar jauno grāmatu klāstu. Lai popularizētu un veicinātu lasīšanu lietotāji bibliotēkas informācijas stendā var vizuāli iepazīties ar jaunākajām grāmatām un īsiem anotāciju aprakstiem. Krājuma popularizēšanai un lasīšanas veicināšanai Jersikas bibliotēkā katru mēnesi tiek izvietotas dažādas izstādes – tematiskās, informējošās, kā arī jubileju un atceres dienu. Ikmēneša izstādes bibliotēkā ir labs krājuma popularizēšanas līdzeklis, tā ir kā reklāma bibliotēkas krājumam, kas piesaista apmeklētājus.

Arī projekti „Bērnu, vecāku un jauniešu žūrija" un „Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība" ir krājumu popularizējoši, jo bērni nāk, meklē un izvēlas grāmatas.

Tradicionāli Ziemeļvalstu bibliotēkas nedēļas laikā tiek rīkoti pasākumi, popularizējot ziemeļvalstu literatūru.

Informācija par bibliotekārajām aktualitātēm pieejama arī Latvijā populārākajos sociālajos tīklos: sociālajā portālā draugiem.lv un sociālajā tīklā Facebook.com. Tajos regulāri tiek atspoguļoti bibliotēkas jaunieguvumi, tāpat arī grāmatu tops. Nereti sociālajos tīklos tiek publicēta informācija par bibliotēkā pieejamajām datubāzēm un elektroniskajiem resursiem.

Bibliotēkā tiek popularizētas arī abonētās datubāzes. Bibliotēkā ir izveidoti statīvi ar informāciju par e-grāmatu un datubāzu pieejamību pie katra no lietotāju datoriem, izlikta informācija pie bibliotēkas informācijas stenda. Tiek rīkotas arī informatīvas pēcpusdienas, kur viņi tiek iepazīstināti ar bibliotēkas pakalpojumiem, abonētajām datubāzēm utt.

6.8. Darbs ar parādniekiem

Jersikas bibliotēkā ir salīdzinoši maz lasītāju – parādnieku.

Aizmāršīgajiem lietotājiem par laicīgi neatdotiem bibliotēkas izdevumiem atgādinu – mutiski, telefoniski vai rakstiski e – pastā.

6.9. Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi

Ikdienas darbā saskaros ar grūtībām veidojot jaunu, kvalitatīvu krājumu (jaunākā vērtīgā nozaru literatūra, daiļliteratūra, klasika, dzeja), jo trūkst finansējuma, nedrīkst arī ignorēt lasītāju pieprasījumus pēc cita rakstura lasāmvielas (bestselleri, neapgrūtinoša satura literatūra, literatūra izklaidei).

Jersikas bibliotēkas krājumā ir daudz vērtīgu un labi saglabātu grāmatu, taču bibliotēkas apkalpojamā mikrorajona iedzīvotājiem tās nav aktuālas, tāpēc „guļ" plauktā. Daudzi lasītāji labprāt lasītu „Kontinenta" izdotos bestsellerus, bet ierobežotā budžeta dēļ, bibliotēka var iepirkt tikai dažus eksemplārus.

Grāmatas kļūst arvien dārgākas, tāpēc 2020. gada budžeta tāmes projektā tika pieprasīts vairāk līdzekļu grāmatu iegādei.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

7.1. Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Darbā ar bērniem bibliotēkas galvenie uzdevumi ir nodrošināt neierobežotu piekļuvi kvalitatīvai informācijai, veicināt lasīšanu, nodrošināt saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, izkopt iemaņas un prasmes informācijas tehnoloģiju apguvē. Jersikas bibliotēkas aktīvākie lasītāji un apmeklētāji ir Jersikas pamatskolas izglītības skolēni, kā arī mūsu pakalpojumus izmanto Jersikas pamatskolas pedagogi.

Bērni un jaunieši plaši izmanto bibliotēkā piedāvāto pakalpojumu klāstu – gan meklējot informāciju grāmatās un datu bāzēs skolas darbu izpildei, gan izklaidējoties, spēlējot spēles (gan galda, gan datorspēles), kā arī, protams, izmanto sociālos tīklus, kas mūsdienās ir ļoti aktuāli.

Strādājot ikdienā ar bērniem un jauniešiem, ir svarīgi:

- uzturēt interesi par grāmatām bērnu un jauniešu vidū;
- nodrošināt savus lasītājus ar kvalitatīvu literatūru brīvā laika pavadīšanai un mācību darbam;
- nodrošināt iespēju visiem bērniem interesanti un saturīgi pavadīt laiku bibliotēkā, lai bibliotēka ir vieta, uz kuru gribas atnākt.

Bērnu un jauniešu apkalpošana pārsvarā notiek trešdienās un piektdienās Jersikas pamatskolā – ārējā grāmatu izsniegšanas vietā. Skolas brīvdienās bibliotēku biežāk apmeklē tie bērni un jaunieši, kuri vēlas lietot internetu. Bērnu lasīšanas aktivitāte lielāka ir mācību gada ietvaros. Pozitīvi ir tas, ka arī skolotāji veicina bērnu un jauniešu lasīšanu.

7.2. Bibliotēkas krājuma veidošana un papildināšana, jaunieguvumu proporcionalitāte, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu, un jauniešu literatūru un lasītāju sastāvu

Jersikas bibliotēkas bērnu literatūras krājums tiek veidots un papildināts no piešķirtajiem budžeta līdzekļiem, par prioritāti ņemot latviešu bērnu oriģinālliteratūru, tulkoto literatūru, uzziņu literatūru bērniem un jauniešiem. Mazajiem lasītājiem svarīgas ir bilžu grāmatas. Aktīvākie grāmatu lasītāji ir sākumskolas vecuma bērni. Bērni ir ļoti dažādi, dažādām lasīšanas iemaņām un prasmēm, novilkt robežu starp vecumiem ir diezgan grūti. Lielākā daļa bibliotēkas lietotāju ir jaunāko un vidējo klašu skolēni, kuri vēlas bagātīgi ilustrētas un krāsainas bilžu grāmatas.

Bibliotēkā jaunāko bērnu un jauniešu literatūru var apskatīt un izlasīt speciāli iekārtotajos izstādes plauktos. Bērniem pārskata periodā abonēts viens žurnāls *„Ilustrētā Junioriem”*, kas iznāk reizi mēnesī. Jaunieši labprāt lasa arī *„Astes”, „Ilustrēto Pasaules Vēsturi” un „Ilustrēto Zinātni”*.

2020. gadā Jersikas bibliotēkā reģistrēti **93** bērni un jaunieši - **1** pirmsskolas vecuma bērns un **92** sākumskolas un pamatskolas skolēni.

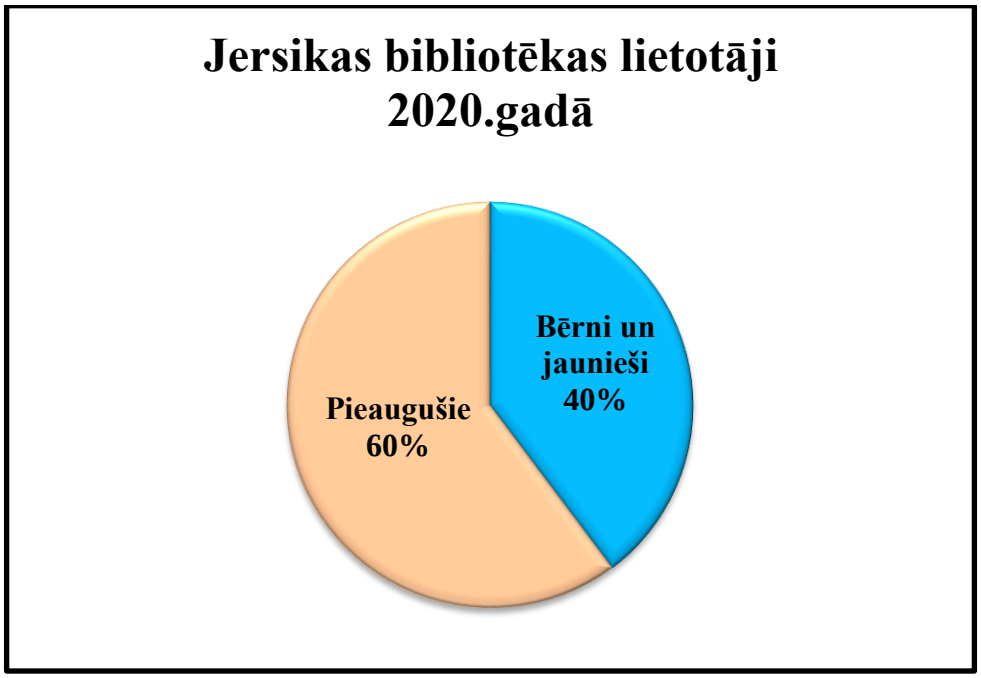

Bērnu un jauniešu lietotāju skaits 2020. gadā ir **40%** no kopējā lietotāju skaita. Reģistrēto bērnu un jauniešu skaits palielinājies par **13%,** salīdzinot ar 2019.gadu**.** Bērniem tika iepirktas jaunas grāmatas, ņemot vērā bērnu intereses un lūgumus, organizēti pasākumi un radošās darbnīcas.

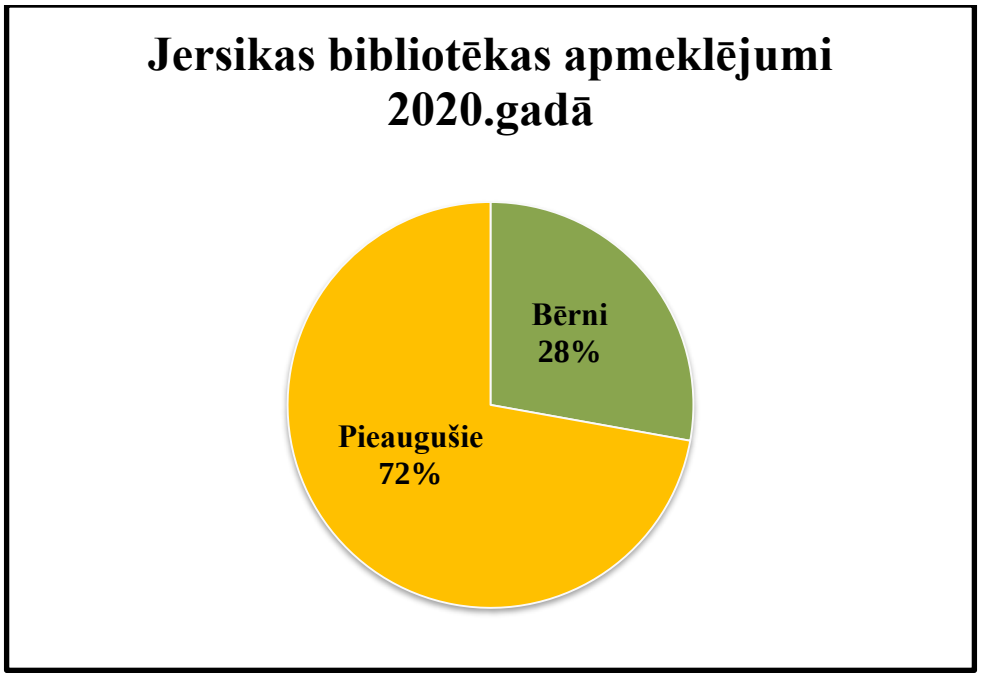

Bibliotēkas apmeklētība pārskata periodā bērnu un jauniešu vidū, salīdzinot ar 2019. gadu samazinājusies par **8%.**

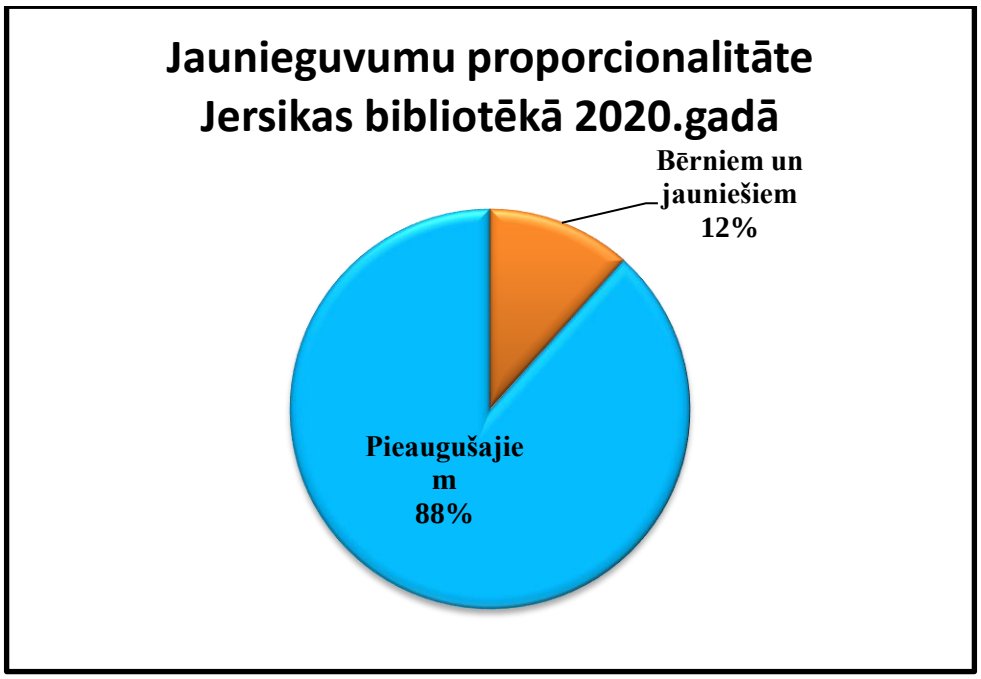

12% no visiem Jersikas bibliotēkas jaunieguvumiem sastādīja bērnu grāmatas**.**

Pārskata periodā iegādātas **66** jaunas grāmatas bērniem par summu **380.37 EUR.**

Kopējais bērnu un jauniešu grāmatu krājums ir **741** vienība, t.i, par **20** grāmatām mazāk nekā 2019. gadā.

7.3. Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Uzziņu darbs, informācijas pakalpojumi, informācijas prasmju un iemaņu attīstīšana bērniem un jauniešiem ir ikdienas darbs. Bērniem un jauniešiem uzziņas tiek sniegtas pēc pieprasījuma, parasti skolas uzdevumu izpildei – tās ir faktu uzziņas, tematiskās uzziņas, meklēti materiāli par rakstnieku, dzejnieku, komponistu dzīvi, meklēti dzejoļi skatuves runas konkursiem. Lasītājiem tiek sniegtas tematiskas, bibliogrāfiskas uzziņas, kā arī konsultācijas par informācijas meklēšanu katalogos un datubāzēs. Uzziņas sniegtas gan pa telefonu, gan ar e-pasta starpniecību, gan tiekoties ar lietotājiem bibliotēkā.

Sniegto uzziņu aptuvenais sadalījums pa tēmām: Latviešu u.c. tautu tradīcijas un svētki, Latvijas u.c. valstu vēsture, daba, dzīvnieki, dažādu valstu ģeogrāfija, rakstnieki, kultūras darbinieki, mūzikas, mākslas veidi, komponisti, mākslinieki, mitoloģija (latviešu un citu tautu), medicīna, muzeji, vēstures pieminekļi, reliģijas, baznīcas vēsture, sports, sportisti, u.c. tēmas.

Bērniem tiek stāstīts par krājuma izvietojumu plauktos, kā atrast vajadzīgo grāmatu, tomēr biežāk bērni vēlas, lai bibliotekārs palīdz atrast vajadzīgo grāmatu vai materiālus. Tā kā nokļūšana Jersikas bibliotēkā bērniem ir apgrūtināta, jo pēc mācību stundām bērni tiek vesti uz Jersikas

pagasta centru, Līvāniem un Nīcgali, tad cenšos viņiem piegādāt gan mācībām nepieciešamās grāmatas, gan piedzīvojumu literatūru un periodiku.

Bērni un jaunieši izmanto bibliotēkā pieejamās datubāzes, regulāri apmeklē e - klases mājas lapu www.e-klase.lv, kā arī lieto interneta resursus mājas darbu veikšanā vai projekta darbu sagatavošanā projektu nedēļā www.letonika.lv, www.livani.lv, www.news.lv, www.tvnet.lv, www.latvija.lv. Visvairāk tiek izmantotas spēļu un izklaides mājas lapas www.draugiem.lv, www.facebook.com, www.inbox.lv, retāk www.filmas.lv, www.pasakas.lv, www.multfilmas.lv.

Tāpat pamatskolas 9. klases jaunieši interneta vietnēs meklē informāciju par iespējām turpināt mācības cits mācību iestādēs www.kurmacities.lv

Lai kā mēs negribētu, ka bērni pavada laika mazāk pie datoriem, bet mūsdienu jauniešu dzīve ir komunikācija pasaules tīmeklī. Bērnu un jauniešu aizraušanās ar datorspēlēm un internetu nevar būt nosodāma, ja vien tā nekļūst par atkarību, taču lai spētu kontrolēt vai kaut mazliet pieskatīt, kur notiek darbošanās, efektīvākais paņēmiens ir skaidri noteikumi par interneta lietošanu un atklāta izrunāšanās ar bērniem, jo jaunā paaudze ar interneta lietošanas iemaņām būs konkurētspējīga darba tirgū.

7.4. Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Lai organizētu pasākumus bērniem bibliotēkā, grūtības sagādā tas, ka bibliotēkas telpas atrodas tālu no skolas. Tāpēc lasītveicināšanas pasākumi, pēcpusdienas un radošās darbnīcas tiek organizētas skolas telpās.

Jersikas bibliotēkā veiksmīgākie pasākumi un lasīšanas veicināšanas aktivitātes bērniem un jauniešiem ir:

- **“Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2020”-** (grāmatu saņemšana, lasīšana, vērtēšana, anketu aizpildīšana un nosūtīšana uz LNB, konkursi un pārrunas par grāmatām, mazajiem skaļās lasīšanas stundas, noslēguma pasākums bibliotēkā;
- **“Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība”** Jersikas pamatskolā un novadā (novada sacensībai bija jāiesūta uzfilmēts ieraksts ar grāmatas fragmenta lasījumu);
- **„Čaklākais lasītājs”** - lai veicinātu lasīšanu un lasītprieku, gada beigās „bibliotēkas rūķis” cenšas apzināt un atzīmēt bibliotēkas čaklākos grāmatu lasītājus.

2020. gadā tika organizēti arī citi pasākumi bērniem un jauniešiem. Bibliotēka organizēja bibliotekārās stundas, informatīvas konsultācijas, informācijas resursu popularizējošus pasākumus, skaļās lasīšanas stundas, dzejas dienu pasākumus, radošās darbnīcas. Diemžēl, bet lielāko daļu plānoto pasākumu Covid-19 ierobežojumu dēļ nācās atcelt.

7.5. Sadarbība ar izglītības iestādēm "Kompetenču pieejas mācību saturā (Skola2030)" ietvaros

Valsts izglītības satura centra (VISC) īstenotā projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" (Skola2030) mērķis ir izstrādāt, aprobēt, pēctecīgi ieviest Latvijā tādu vispārējās izglītības saturu un pieeju mācīšanai vecumā no pirmsskolas gadiem līdz vidusskolai, kā rezultātā skolēni gūtu dzīvei mūsdienās nepieciešamās zināšanas, prasmes un attieksmes.

Jersikas bibliotēkas apkārtnē ir viena skola, ar kuru Jersikas bibliotēka sadarbojas – Jersikas pamatskola, un arī bibliotēkas ārējais apkalpošanas punkts atrodas tieši šajā skolā. Bērniem un jauniešiem tiek organizētas dažādas nodarbību formas: tematiskie literatūras popularizēšanas pasākumi, grāmatu lasīšana, bibliogrāfiskas stundas. Bērniem ļoti patīk risināt krustvārdu mīklas, piedalīties zīmējumu konkursos un viktorīnās. Bērniem patīk būt kopā, viņi zina, ka bibliotēkā viņi ir vienmēr gaidīti.

Bērnu un jauniešu nepietiekamās prasmes meklēt un atlasīt nepieciešamo informāciju nosaka nepieciešamību bibliotēkās veicināt šo prasmju attīstību. Bērnam ir svarīgi zināt par interneta lietošanas noteikumiem. Apmeklētājiem tiek skaidrotas bibliotēkas izmantošanas iespējas, stāstīts par krājuma izkārtojumu, informācijas meklēšanu internetā un elektroniskajā katalogā, datubāzēs. Pēc lietotāju pieprasījuma tiek sniegtas arī konsultācijas.

7.6. Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Kā jau iepriekš minēts, Jersikas bibliotēka sadarbojas ar Jersikas pamatskolu. Veidojot sadarbību ar skolu, bibliotēka ņem vērā viņu vēlmes par noteiktām tēmām izglītības procesā. Sadarbībā ar skolu tiek rīkoti tematiskie lasīšanas veicināšanas pasākumi bērniem. Pasākumu popularizēšanai skolai tiek sūtīti pasākumu plakāti ar aicinājumiem apmeklēt bibliotēkas pasākumus, lai skolnieki būtu informēti. Ļoti atsaucīgas ir pirmsskolas audzinātājas. Strādājot komandā, kur cilvēki dalās ar savām idejām, meklē dažādus problēmu risinājumus, darbs ir daudz produktīvāks.

Regulāri pasākumu apmeklētāji bibliotēkās pārskata gadā bija sākumskolas audzēkņi, veicinot bibliotēkas lietotāju skaita pieaugumu. Ar pasākumu un konkursu palīdzību tiek piesaistīti arī vecāko klašu skolēnu interese par bibliotēku.

Jersikas bibliotēkai sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā ir ar Līvānu novada Centrālās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļu, jo ļoti bieži tiek ņemtas grāmatas un piegādātas Jersikas pamatskolas bērniem. Pasākumu, radošo darbnīcu organizēšanā bērniem ļoti laba sadarbība ir izveidojusies ar Rīta bibliotēku.

7.7. Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā

Lai bibliotēkās veiksmīgi noritētu darbs ar bērniem un jauniešiem, bibliotēku darbiniekiem nepieciešams papildināt zināšanas un uzlabot prasmes šajā jomā, tāpēc ir svarīgi, ka darbinieki regulāri apmeklē profesionālās pilnveides pasākumus.

Teorētiskās, radošās, praktiskās zināšanas bibliotekārs iegūst, apmeklējot LNCB rīkotos seminārus, konferences Rīgā, LNB, mācību kursus, izbraukuma seminārus utt. (skat. tabulā *„Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi"* 4.3. nodaļā).

Profesionālās pilnveides uzlabošanai svarīga ir informācijas un zināšanu apmaiņa starp reģiona kolēģiem, kas palīdz rast jaunas idejas un pieeju darbā ar bērniem.

Diemžēl Covid-19 ierobežojumu dēļ lielākā daļa profesionālās pilnveides kursu, semināru tika liegti.

7.8. Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Strādājot ar bērniem un jauniešiem vecumā līdz 18 gadiem, svarīgi ņemt vērā katra vecumposma attīstības īpatnības. Tas attiecas uz katru no pasākumiem, kas tiek realizēti Jersikas bibliotēkā. Lai ieinteresētu bērnus lasīt un izvēlēties noderīgas, saistošas grāmatas, darbiniekam jābūt elastīgam, iejūtīgam, ar vēlmi saprast bērnu un viņa vajadzības.

Pārskata periodā novērotas šādas problēmas un to risinājumi darbā ar bērniem un jauniešiem:

- bērnus grūti pārsteigt, aizraut ar grāmatu lasīšanu un noturēt viņu interesi - pasākumi jāplāno un jāorganizē ar dažādām aktivitātēm, katru reizi jāizdomā kas jauns, lai piesaistītu interesi;
- daļa bērnu grāmatu lasīšanas vietā bibliotēku apmeklē, lai darbotos tikai ar savu telefonu, izmantotu Wi-fi - iespēju robežās būtu vairāk jākomplektē arī jaunas alternatīvās lietas (galda spēles, puzles), lai dažādotu lietotāju intereses;
- bērnu lielā noslogotība skolā un dažādos pulciņos ārpus skolas – jāatrod piemērots laiks dažāda veida aktivitātēm/pasākumiem bibliotēkā, lai bērniem un jauniešiem šajā laikā nenotiek stundas skolā vai citas ārpusstundu aktivitātes;
- bērnu vājā informācijpratība – jācenšas vairāk sniegt konsultācijas un apmācīt bērnus informācijpratībā, kā arī izmantot labākos prakses piemērus no citu bibliotekāru ikdienas darba metodēm.
- maz lasa vidējā vecuma bērni un jaunieši - vairāk jāstrādā pie kādu konkrētas labas un interesantas grāmatu reklāmas, lai ieinteresētu bērnus un jauniešus.
- bērni un jaunieši ļoti maz izmanto bibliotēkas pakalpojumus skolas brīvlaikā vasarā - organizēt dažādus pasākumus skolēnu brīvlaikos, varbūt kādu nometni.

8. Novadpētniecība

8.1. Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

Jersikas bibliotēkas novadpētniecības galvenie virzieni saistīti ar lokālās vietas vēsturi un kultūrvēsturisko objektu izpēti, novadnieku apzināšanu, materiālu vākšanu, apkopošanu un to popularizēšanu. Novadpētniecības darba mērķis – izzināt, fiksēt, apkopot un popularizēt informāciju par dzimto novadu un tās ļaudīm. Galvenais no novadpētniecības uzdevumiem ir padarīt to interesantu un saistošu vietējiem iedzīvotājiem, regulāri papildināt esošo novadpētniecības krājumu, lai iedzīvotāji par savu novadu izzinātu pēc iespējas vairāk.

Darba virzieni 2020. gadā:

- materiālu par Jersikas pagastu vākšana, apkopošana, sistematizēšana;
- novadpētniecības materiālu aprakstu pievienošana Līvānu novada novadpētniecības datubāzē;
- sadarbības iespējas ar Jersikas pagasta iedzīvotājiem;
- novadpētniecības materiālu popularizēšana (izstādes, pasākumi, bukleti utt.)

Prioritātes 2020.gadā:

- novadpētniecības krājuma papildināšana ar vietējiem autoriem un informāciju par Līvānu novadu un Jersikas pagastu;
- tradicionālo un elektronisko novadpētniecības resursu popularizēšana, novadpētnieciska satura pasākumi un izstādes, vietējo novadnieku – autoru grāmatu prezentācijas, tikšanās ar vietējiem ievērojamiem novadniekiem;
- novadpētniecisks darbs ar bērniem, rīkojot novadpētniecības stundas, tikšanās ar vietējiem rakstniekiem, dzejniekiem, māksliniekiem, amatniekiem u.c.

8.2. Novadpētniecības krājums

Komplektēšana, ietverto materiālu veidi.

Jaunākie novadpētniecības materiāli par notiekošo Jersikas pagastā pārsvarā tiek iegūti no Līvānu novada informatīvā izdevuma "Līvānu Novada Vēstis", reģionālā laikraksta "Latgales Laiks", retāk no republikāniskajiem laikrakstiem, grāmatām un elektroniskajiem resursiem, novadnieku dāvinājumiem, kā arī pateicoties Jersikas pagasta iedzīvotāju atsaucībai un līdzdalībai.

Jersikas bibliotēkā tiek vākti un apkopoti materiāli par pilsētu, novadu un rajonu, par ievērojamiem cilvēkiem, notikumiem, uzņēmumiem, iestādēm un kultūras un vēstures

pieminekļiem. Krājumu galvenokārt sastāda fotogrāfijas, mutvārdu liecības, izdrukas un kopijas no elektroniskajiem resursiem, publikācijas no laikrakstiem, žurnāliem un grāmatām par rakstniekiem, dzejniekiem, mūziķiem, kultūras un izglītības darbiniekiem, mediķiem, zinātniekiem, sportistiem un daudziem citiem, kas dzimuši, mācījušies, dzīvojuši vai strādājuši Jersikas pagastā.

Krājuma organizācija un glabāšana.

2017. gadā novadpētniecības materiāli tika sakārtoti pēc tematiem un salikti 8 dažādās mapēs, kā arī visi materiālu apraksti ievadīti Līvānu novada e-katalogā, kur tie atrodami zem burta A.

Informācijas resursi apmeklētājiem par novadpētniecību pieejami arī elektroniski Līvānu novada novadpētniecības bāzē.

Jersikas bibliotēkā lietotājiem pieejamas šādas novadpētniecības materiālu mapes:

- "Senā Jersika" A-1
- "Jersikas pamatskola" A-2
- "Jersikas kultūrvide" A-3; "Bibliotēka" A-3(1.), "Mūzikas un deju kolektīvi" A-3(2.), "Sports" A-3(3.)
- "Sabiedrība" A-4
- "Novadnieki"A-5
- "Jersikas pagasta vēsture" A-6
- "Reliģija" A-7
- "Atmiņu stāsti"

Tāpat izveidotas 2 mapes, kurās glabājas avīze "Līvānu Novada Vēstis", mape tiek papildināta katru mēnesi ar jaunu avīzes eksemplāru. Viena mape iekārtota "Jersikas ziņām", kas sakrātas no tālā 1995. gada līdz pastāvēšanas beigām – 2008. gadam.

Novadpētniecības materiālu apkopošanā un uzziņu darbā tiek izmantota LNB Analītikas datubāze, Lursoft laikrakstu bibliotēka news.lv, kā arī LNB Digitālā bibliotēka.

Novadpētniecības materiāli tiek uzglabāti bibliotēkas telpās, sistematizētās dokumentu mapēs, kas sakārtotas hronoloģiskā secībā, kā arī izlikti plauktos bibliotēkas lietotāju apskatei.

Digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana.

Pārskata periodā šajā jomā bibliotēkā nav strādāts.

Krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības novērtējums.

Jersikas bibliotēkā, veiksmīgi sadarbojoties ar skolām, muzejiem un privātpersonām, izveidojies plašs novadpētniecības materiālu krājums. Novadpētniecība ir tas bibliotēku darba virziens, kurš nepārtraukti attīstās, jo sabiedrība arvien vairāk izrāda interesi par savu vietējo

kopienu, kā arī palielinās apkopojamās informācijas daudzums. Galvenokārt notiek tematisko mapju papildināšana papīra veidā un materiālu apraksti ievadīti Līvānu novada e-katalogā.

2020. gadā visvairāk papildināta mape ***„Jersikas pamatskola”*** ar informāciju par aktualitātēm Jersikas pamatskolā.

Izmantojums.

Novadpētniecības materiālus ik pa laikam apskata ikviens bibliotēkas apmeklētājs. Jersikas bibliotēkas novadpētniecības krājumu “Jersika laiku lokos” izmanto skolēni referātu rakstīšanai projektu nedēļas ietvaros, skolotāji – mācību procesam, studenti – pētījumu veikšanai. Tāpat par novadpētniecības materiāliem interesējas privātpersonas.

Iedzīvotājiem ir interese par savākto novadpētniecības materiālu, piemēram, tiek meklēta informācija par novada kultūru un politiku, māksliniekiem, mūziķiem, liela interese katru gadu ir par Jersikas pamatskolu. Par novadpētniecības materiāliem interesējas dažāda vecuma lasītāji, t.sk. arī skolēni, kas ir saistīts ar dažādiem projektiem skolās.

8.3. Novadpētniecības darba popularizēšana

Novadpētniecības materiāli bibliotēkā tiek popularizēti biežāk veidojot tematiskās un foto izstādes, retāk organizējot pasākumus, piemēram:

- izstāde „Brāļi Auzāni”;
- izstāde „Jersikas pilskalns senāk un mūsdienās”.

Jersikas bibliotēka informāciju par novadpētniecības aktualitātēm publicē arī tīmekļa vietnēs Facebook un draugiem.lv.

8.4. Sadarbība novadpētniecības jomā

Sadarbībā ar vietējiem iedzīvotājiem tiek vākti un apkopoti atmiņu stāsti, fotogrāfijas u.c. Svarīga sadarbība ir ar laikrakstu „Līvānu Novada Vēstis”, no kura tiek iegūts vairums novadpētniecības materiālu.

Pārskata periodā Jersikas bibliotēka sadarbojās ar LNCB Bibliogrāfijas nodaļu.

Novadpētniecības materiālu vākšanā Jersikas bibliotēka sadarbojas ar Jersikas pagastu un Rīta bibliotēku, kā arī ar Jersikas pamatskolas muzeju un tā vadītāju Maiju Nāruni.

8.5. Jauninājumi novadpētniecības darbā

Papildināta un apkopota informācija par Jersikas pagasta novadniekiem – mūziķiem brāļiem Auzāniem, prāvestu Juri Zarānu, mākslinieci Unu Bernatoviču.

Novadpētniecības darbs Jersikas bibliotēkā attīstās, taču bibliotēkai vienmēr būs jāmeklē jauni ceļi, kā informēt iedzīvotājus par bibliotēkā pieejamajām novadpētniecības mapēm, grāmatām, novadpētniecības materiālu izstādēm un novadpētniecības datu bāzēm.

8.6. Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi

- par atsevišķiem laika posmiem, kaut vai 19.gs.-20.gs.sākumu, trūkst informācijas vai tā nav pieejama. *Risinājums* – informācijas vākšana LNB reto izdevumu nodaļā, sadarbība ar novadpētniekiem, novadniekiem, LNB digitalizēto materiālu izmantošana;
- savāktās informācijas pieejamība. *Risinājums* – novadpētniecības datubāzes ierakstu pilnveidošana, anotāciju pievienošana ierakstiem novadpētniecības datubāzē, datubāzes popularizēšana;
- krājumā ietverto veco grāmatu, laikrakstu uzglabāšana un saglabāšana. Risinājums – digitalizācija, kopēšana;
- krājumā arī ir dažas fotogrāfijas ar neatpazītiem cilvēkiem, vietām. *Risinājums* – tikšanās ar novadniekiem, kuri varētu tās atpazīt;
- padziļinātu zināšanu trūkums par novadpētniecības darbu. Krājuma digitalizēšanas iemaņu trūkums. *Risinājums* – kursu apmeklēšana.

8.7. Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības

- pamaz informācijas periodikas izdevumos par Jersikas pagastu un tā ļaudīm;
- novadpētniecība ir ļoti specifiska joma, kam ir samērā mazs interesentu loks. Taču tie, kurus tā interesē, ir savas lietas entuziasti;
- ieinteresēt un piesaistīt pēc iespējas vairāk novadnieku un pagasta iedzīvotāju novadpētniecības materiālu vākšanā.

9. Projekti

2020.gadā projekti netika izstrādāti.

10. Publicitāte

10.1. Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Laikā, kad daudzu lauku bibliotēku pastāvēšana ir apdraudēta, pozitīvs tēls, priekšstats par bibliotēkas darbību, var palīdzēt pierādīt, cik nepieciešamas ir bibliotēkas. Tā kā bibliotēkas tēls spēj ietekmēt gan bibliotēkas apmeklētāju daudzumu un pakalpojumu attīstību, tad arī Jersikas bibliotēka pievērš lielu uzmanību gan publicitātei, gan profesionālai klientu apkalpošanai ikdienā, pakalpojumu daudzveidībai un mūsdienīgumam.

Lai informētu sabiedrību par bibliotēkas funkcijām un pakalpojumiem Jersikas bibliotēkā:

- ir izveidotas bibliotēkas lapas sociālajos tīklos *facebook.com* un *draugiem.lv*;
- regulāri tiek atjaunota un papildināta lietotājiem svarīga informācija bibliotēkas stendā un pārvietojamajā stendā;
- ir izveidots Jersikas bibliotēkas buklets, kurā lietotājiem tiek sniegts īss ieskats bibliotēkas vēsturē, informācija par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem, lietošanas noteikumiem, darba laiku un saziņas iespējām;
- par svarīgiem pasākumiem/izstādēm tiek izvietotas afišas un reklāmas pie bibliotēkas ēkas, pie Jersikas veikala, pagastā, Jersikas pamatskolā, sociālajos tīklos un informatīvajā izdevumā "Līvānu Novada Vēstis".

Tāpat notiek mutiska bibliotēkas lietotāju informēšana par piedāvātajiem pakalpojumiem, lietotāji tiek personiski aicināti uz pasākumiem, izgatavojot ielūgumus vai skrejlapiņas.

10.2. Bibliotēkas informācija tīmeklī

Bibliotēkas tīmekļa vietne (mājaslapa)

Informācija par Jersikas bibliotēku, tās atrašanās vietu, darba laiku, pakalpojumiem un aktualitātēm pieejama Līvānu novada Centrālās bibliotēkas māja lapā www.livanub.lv

Emuāri (blogi)

Bibliotēkai blogi nav izveidoti.

Sociālie mediji

Bibliotēkai izveidots profils www.draugiem.lv un www.facebook.com Šajās lapās tiek ievietota jaunākā informācija par aktuāliem bibliotēkas piedāvājumiem, grāmatu jaunumi, plānotie pasākumi, vizuālais materiāls no notikušajiem pasākumiem.

10.3. Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

2020.gadā saistībā ar valstī izsludināto ārkārtas situāciju Covid-19 dēļ pasākumu bija pavisam nedaudz. Pie veiksmīgākajiem pasākumiem var pieskaitīt:

- **"Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2020";**
- **"Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība"** (5. – 6. klašu skolēniem);
- izstāde „Jersikas pilskalns senāk un mūsdienās".
- Valentīndienas radošā darbnīca.

10.4. Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

2020.gadā ar saistībā ar publicitātes darbu novērotas šādas problēmas un to risināšanai izvirzīti šādi priekšlikumi:

- kā viena no problēmām saistībā ar publicitātes darbu ir publicitātes materiālu sagatavošana. Bibliotēku darbinieki bieži vien nav pietiekoši zinoši, lai spētu izveidot piesaistošu, interesantu un atraktīvu afišu, bukletu vai ielūgumu – risinājums tam varētu būt apmācības darbā ar afišu izveides programmām.
- atbilstošs informācijas kanāls katrai mērķgrupai - seniori vairāk pievērš uzmanību vietējā laikrakstā publicētajai informācijai, savukārt strādājot ar jauniešiem un strādājošajiem, jāmeklē mūsdienīgāki informācijas nodošanas veidi – arvien lielāka loma ir sociālajiem tīkliem;
- lasītāji nepievērš uzmanību publikācijām – iespēju robežās individuāli katram apmeklētājam pastāstīt par bibliotēkas aktualitātēm un plānotajiem pasākumiem.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

11.1. Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Bibliotēkas sadarbības partneri ir Līvānu novada dome, Līvānu novada Centrālā bibliotēka un filiālbibliotēkas, Jersikas pagasta pārvalde, Jersikas pamatskola, Jersikas Tautas nams.

Bibliotēka sadarbojas ar:

- Jersikas pagasta pārvaldi un Tautas namu - ikdienas saimnieciskajā darbā, lietotāju nodrošināšanā ar pašvaldības institūciju sagatavoto un publicēto informāciju;
- Līvānu novada Centrālo bibliotēku - rīkoto kursu un semināru apmeklējumos, koordinējot krājuma komplektēšanu, pārraugot krājuma inventarizācijas; sniedzot konsultatīvu un metodisku palīdzību, izmantojot Rotējošo fondu;

- Jersikas pamatskolu un muzeju - skolēniem un skolotājiem grāmatu piegādē un pasākumu rīkošanā, novadpētniecības materiālu vākšanā;
- pagasta iedzīvotājiem – viņiem piedaloties pasākumos, kā arī novadpētniecības materiālu vākšanā;
- Rīta bibliotēku, piedaloties **"Nacionālajā skaļas lasīšanas sacensībā"** un **"Bērnu, jauniešu, vecāku žūrijā 2020"**;
- citām novada bibliotēkām – izmantojot SBA, pieredzes un zināšanu apmaiņā.

11.2. Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

Līvānu reģiona darbinieku semināros tiekamies ar Ilūkstes novada bibliotēkām.

11.3. Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība pārskata periodā nav veikta.

11.4. Bibliotēku interešu aizstāvības darbs

Katru mēnesi filiālbibliotēku vadītājiem ir iespēja piedalīties Līvānu novada kultūras darbinieku un bibliotekāru informatīvajās sanāksmēs, stāstot par bibliotēkas darbu un aktualizējot radušās problēmas.

LNCB Jersikas bibliotēkas vadītāja Mārīte Sauskāja
19.01.2021